

ต้นฉบับ

ส่วนบริหารทั่วไป (สลก.รับเอกสารจากภายนอก) รับที่ ชป 15367
เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เลขที่เอกสาร ในระบบ E กย0201.06/ว8906

วันที่ 24 ธ.ค. 2564 หน้า ๑๘๙ /๗๖๐๙

เรียน ผู้บริหารกรม	วันที่กำหนด
☐ เพื่อไปรษณีย์ ☐ เพื่อไปรษณีย์นิยม ☒ เพื่อไปรษณีย์	
๗๖	
	หมายเหตุ
	ต.พ.อ.กพ.ร.

○ ๑.

(นางสาวอรุณี พงษ์พรประเสริฐ)

ผบพ.ลก. รักษาราชการแทน ลนก.

๒๔ ธ.ค. ๒๕๖๔

เพื่อน พอ.ศรีน, พอ.ภาค, กน.๑-๕, กก. พก. กก.๑๐.

เพื่อไปรษณีย์

(นางธิดาภา ทุมวงศ์)

ผบพ.บอ.

๒๔ ธ.ค. ๒๕๖๔

บันทึกข้อความ

กรมชลประทาน
รับจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่..... ๖๔ ๑๕๓๖๙/๖๔
วันที่..... ๑๔ ต.๙ ๖๔

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กองกลาง โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๕๙๕๕ ต่อ ๑๖๐

ที่ กษ.๐๒๐๑.๐๖/๑ ๘๙๐๖ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เสนอ กรมชลประทาน

เพื่อทราบและถือปฏิบัติต่อไป โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่

๑. <https://bit.ly/3yQoz8N>

๒. หรือ QR Code

๐.๙

(นางสุพิศ พูลคุณานุกร)

หัวหน้ากลุ่มช่วยอำนวยการนักบริหาร

รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกลาง

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

บันทึกข้อความ

๑๐/๖๐๙

๖๐๘.๙.๖๖

๙๐.๒๙%

ส่วนราชการ ส้านักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล โทร. ๐ ๒๒๔๐ ๕๗๐๐ ต่อ ๑๓๕๒

ที่ ๑๙๐๘/ว.๓๔๘ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าวัสดุ

เสนอ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณาแจ้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ในสังกัด กษ. ทราบต่อไป
ทั้งนี้ ได้นำเรียนรู้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(นางสาวนันยา ไทยเศรษฐี) และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายประภัตร โพธสุธิน)
ทราบแล้ว

(นายชนันท์ สีสก)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
รักษาการแทนหัวหน้าสำนักงานรัฐมนตรี

ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับที่ ๑๙๐/๖๐๙
ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เพื่อโปรดพิจารณา ทั้งนี้ เก็บสมควรแจ้งหน่วยงานในสังกัด สป.กษ. ส่วนราชการ
รัฐวิสาหกิจในสังกัด และองค์การมหาชนทราบและถือปฏิบัติต่อไป

(นางสุพิช พูลคุณานุกร)

หัวหน้ากลุ่มช่วยอำนวยการนักบริหาร
รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑๙๐/๖๐๙
๖๐๘.๙.๖๖
๙๐.๒๙%

ดำเนินการตามเงื่อนไข

(นายทองเปลว กองจันทร์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่ นร ๐๔๐๓/ว ๙๗๙

สำนักงานรัฐมนตรี
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เลขที่ ๑๗๘๙๒๓
วันที่ ๙ ต.ค. ๒๕๖๔
เวลา ๐๙.๐๐ น.

สำนักเลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๓/๒๗๐
ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ และเอกสารประกอบ

ด้วยสำเนาหนังงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอเรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียม^๑
และค่าบริการ มาเพื่อดำเนินการ ความละเอียดประยุกต์ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๔ ลงมติเห็นชอบหลักเกณฑ์
ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้หน่วยงานของรัฐ
ถือปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา และขอได้โปรดแจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางณัฐร์ Jarvis อนันตศิลป์)
เลขานุการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๕๒ (นาฬิกา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘ (๔๔๗๘๙๙๙/๖๔-๐๐๑)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th

ที่ นร ๐๘๓๙/๑๔๗๐

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพราหมณ์ แขวงพระบรม
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๔

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี
 (๒) หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ
 (๓) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการมาเพื่อความรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๕ (๑) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ด้วยแล้ว ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ คณะกรรมการรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๖๓ เห็นชอบแนวทางการบทบาทการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการอนุญาต อนุญาต ของทางราชการ ตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และให้ส่วนราชการพิจารณาบทบาททวนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับปัจจุบัน โดยมีรายละเอียดข้อเสนอดังนี้

(๑) กรณีค่าธรรมเนียมใบคำขอและใบแทน ให้พิจารณารายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมต่อไปนี้ ให้หน่วยงานพิจารณายกเลิกการจัดเก็บดังกล่าว เนื่องจากไม่คุ้มค่าต่อการดำเนินการของภาครัฐ

(๒) กรณีค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ให้พิจารณาบทบาททวนการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ในการอนุญาต อนุญาตของทางราชการ ตามเงื่อนไขดังนี้

(๒.๑) ต้นทุนในการดำเนินการ โดยพิจารณารายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเทียบกับการดำเนินการของภาครัฐ และภาระที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน ทั้งนี้ ให้ประเมินความคุ้มค่าในการให้บริการของภาครัฐ ปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ อื่น ๆ หากรายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมต่ำกว่าต้นทุนในการดำเนินการ ให้หน่วยงานพิจารณายกเลิกใบอนุญาต และ/หรือบทวนขั้นตอนการให้บริการ และอาจต้องประเมินเปรียบเทียบกับภาระที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนที่มารับบริการร่วมด้วย

(๒.๖) ความทันสมัยของกฎหมายที่กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม โดยพิจารณาความเหมาะสมของอัตราจัดเก็บที่ถูกระบุอยู่ในกฎหมาย เพื่อให้คุ้มค่าต่อการดำเนินการ ณ ปัจจุบัน ซึ่งควรพิจารณาทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมทุก ๆ ๕ ปี ตามมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของห่างราชการ พ.ศ. ๒๕๔๘ หากหน่วยงานเห็นควรยกเลิกการจัดเก็บ และ/หรือปรับอัตราค่าธรรมเนียม ให้หน่วยงานพิจารณาดำเนินการในค่าธรรมเนียมที่ถูกระบุในกฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งของหน่วยงานก่อน เนื่องจากสามารถดำเนินการแก้ไขได้โดยง่าย ทั้งนี้ ในกรณีที่ปรับอัตราค่าธรรมเนียมสูงขึ้นนั้นจะต้องไม่ก่อให้เกิดภาระต่อประชาชน รวมถึงหน่วยงานต้องแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการให้บริการที่ดีขึ้น

(๒.๗) ประเภทของใบอนุญาต โดยพิจารณาใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องกับ การอนุมัติ อนุญาต การรับรอง การจดทะเบียน การเขียนทะเบียน การรับแจ้ง และการตรวจสอบ ทั้งนี้ ไม่ครอบคลุมใบอนุญาตด้านจริยธรรม เช่น การขออนุญาตเช่าสัตว์ การขออนุญาตสุรา ยาสูบ และการพนัน เป็นต้น เนื่องจากใบอนุญาตดังกล่าวอาจก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ และส่งผลกระทบเชิงลบ รวมถึงใบอนุญาตด้านวัตถุอันตราย เชื้อโรค โบราณวัตถุและศิลปกรรม เนื่องจากต้องใช้เป็นหลักฐานยืนยันทางกฎหมาย และอาจเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศ

(๒.๘) ช่องทางการให้บริการ หากส่วนราชการมีการดำเนินการออกใบอนุญาต ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้ว หรือมีแผนการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ให้พิจารณาแนวทางการจดแจ้งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ทั้งนี้ อาจยกเลิกการจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้ เมื่อจากการให้บริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ สามารถลดต้นทุนในการดำเนินการ รวมถึงการทำเหมินการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์จะช่วยสร้างความโปร่งใส ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้กำกับดูแลตรวจสอบข้อมูล (Tracking) ได้ทันที และยังเป็นการอำนวยความสะดวกทางกฎหมาย ให้แก่ประชาชนในการขอรับบริการ

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการที่มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการอนุมัติ อนุญาต ของทางราชการ พิจารณาทบทวนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมให้สอดคล้องกับปัจจุบัน และให้สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอคณะกรรมการรับฟังความเห็นต่อการดำเนินการแก้ไขปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจุดประกายใช้จ่ายภาครัฐกิจและประชาชน

๑.๒ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีคำสั่งที่ ๖/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางการกำหนดค่าธรรมเนียมในกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจในการศึกษาและจัดทำร่างกฎหมายเพื่อกำหนดแนวทางการกำหนดค่าธรรมเนียมในกฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้เสนอหลักเกณฑ์การกำหนดค่าธรรมเนียมดังกล่าว โดยตรวจสอบแนวทาง การกำหนดค่าธรรมเนียมในกฎหมายไทยและกฎหมายต่างประเทศ ประกอบด้วย ประเทศไทยและประเทศอังกฤษ ประเทศไทยและแคนาดา เพื่อนำมาใช้เคราะห์แนวทางการกำหนดค่าธรรมเนียมประเทศไทย ๑ ในกฎหมาย

๑.๓ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๔ ได้มีมติเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ แล้วมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอคณะกรรมการรับฟังความเห็นชอบต่อไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพ โดยไม่ซักซ้ำเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ซึ่งค่าธรรมเนียมในกฎหมายถือเป็นภาระและอุปสรรคในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน ที่จำเป็นต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ประการหนึ่ง และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว บัญญัติให้ในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจะเสนอแนะหรือให้ความเห็นแก่คณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดแนวทางหรือการดำเนินการอันได้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ได้ ดังนั้น หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ จึงเป็นกรณีที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๖๔

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

มาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ซักซ้ำเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) บัญญัติให้มีลักษณะให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๙ ดังกล่าว เพื่อไม่ให้เป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งค่าธรรมเนียมในกฎหมายถือเป็นกรณีที่กฎหมายสร้างภาระและอุปสรรคในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพแก่ประชาชนประการหนึ่ง จึงต้องมีเพียงเท่าที่จำเป็น และพึงได้รับการตรวจสอบความสอดคล้องกับสภาพการณ์เป็นระยะอย่างสม่ำเสมอเพื่อยกเว้น ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนโดยไม่จำเป็น ดังนั้น หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการจึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินการโดยไม่ซักซ้ำเพื่อลดภาระให้แก่ประชาชน

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๔.๑ กำหนดลักษณะของค่าธรรมเนียมและจำนวนค่าธรรมเนียมออกจากค่าบริการ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและนำไปสับสนอย่างที่เป็นมา (อารัมภบท)

๔.๒ กำหนดหลักการพื้นฐานว่า การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมต้องมีกฎหมายระดับพระราชบัญญัติให้อ่านใจไว้ และต้องกำหนดอัตราขั้นสูงไว้ในกฎหมาย รวมทั้งกำหนดปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการที่รัฐจะกำหนดให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากประชาชน เช่น ภาระและความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน เป็นต้น (ข้อ ๑)

๔.๓ กำหนดกรณีที่รัฐไม่พึงเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากประชาชน เช่น กรณีที่ประชาชนปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้ภาครัฐได้ข้อมูล กรณีที่ประชาชนขอรับสิทธิประโยชน์ที่รัฐให้ความช่วยเหลืออันเนื่องมาจากการร่วมทางเศรษฐกิจ (ข้อ ๒)

๔.๔ กำหนดปัจจัยที่หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม เช่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของรัฐ ประโยชน์ที่บุคคลนั้นจะได้รับ หรือผลกระทบทางลบที่บุคคลนั้นก่อให้เกิดขึ้น (ข้อ ๓)

๔.๕ กำหนดกระบวนการสำคัญที่หน่วยงานของรัฐต้องดำเนินการ ในการกำหนดค่าธรรมเนียม เช่น การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง การทบทวนความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมทุกครั้งที่ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (ข้อ ๕)

๔.๖ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับค่าบริการ เช่น ค่าบริการไม่พึงกำหนดไว้ในกฎหมาย ค่าบริการของกิจการของรัฐต้องไม่มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรสูงสุดดังเช่นเอกสาร (ข้อ ๕)

๔.๗ กำหนดข้อยกเว้นว่า หลักเกณฑ์นี้ไม่ใช้แก่ค่าตอบแทนกรณีสัญญาที่เกิดจาก การเจรจาระหว่างรัฐกับเอกชน หรือสัญญาเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น สัญญาสัมปทาน ต่าง ๆ (ข้อ ๖)

๔.๘ กำหนดบทเฉพาะกาลเพื่อให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายหรือกฎหมาย มี การกำหนดค่าธรรมเนียม ต้องแก้ไขเพิ่มเติมกำหนดโดยที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์นี้ในโอกาสแรก ซึ่งต้องไม่ซ้ำกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้น ครั้งแรกภายหลังจากหลักเกณฑ์นี้ผลักไปบังคับ (ข้อ ๗)

ทั้งนี้ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๖)

๕. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

โดยที่ค่าธรรมเนียมในกฎหมายมีผลกระทำต่อประชาชนทุกคน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในกฎหมาย จากผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นประชาชนทั่วไป ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๔ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๓๙ วัน ผ่านทางเว็บไซต์ ระบบกลางทางกฎหมาย โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๔๕ คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักเกณฑ์ที่สำนักงานฯ เสนอ ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้นำข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องมาใช้ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ฉบับนี้เพื่อให้การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมมีความชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย (๗)

๖. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นควรเสนอหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนักกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

_____
นายปกรณ์ นิตประพันธ์

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

(นางสาวมาลัยวรรณ พงษ์ภรณ์ตัว)
นิติกร

กองพัฒนากฎหมาย
ฝ่ายวิเคราะห์ผลกระทบและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย

โทร. ๐๘๕๘๘๖๒๕๕ (นางกัญจนารณ์)

โทรสาร ๐ ๒๒๔๒ ๒๒๗๑

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@ocs.go.th

สำเนาอยู่ต้อง

_____
(นางกัญจนารณ์ อินทร์ปันต์ เลิศล้อย)
ผอ.ฝ่ายวิเคราะห์ผลกระทบฯ
๑ ตุลาคม ๒๕๖๔

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๔๗๕๗

ที่ นร ๐๙๐๓ (กร.๒)/๑๖๔๔

วันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๔

เรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

โดยที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เสนอหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการมาเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณา ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับ มาตรา ๗๗ และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงเห็นสมควรให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

โดยที่ในการดำเนินการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากประชาชนที่มาขอรับบริการจากรัฐ มีการเรียกเก็บในสองลักษณะ

ลักษณะแรก รัฐจะใช้อำนาจทางปกครองฝ่ายเดียวในการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อควบคุมหรือกำกับดูแลในเรื่องต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยดี (*police administrative*^{*}) โดยกำหนดให้ประชาชนจะต้องได้รับอนุญาต อนุญาต จากรัฐก่อนที่จะดำเนินการบางอย่างได้ เช่น การควบคุมอาคาร การควบคุมการจราจร การควบคุมการประกอบกิจการที่กระทบสุขภาพ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งในการนี้ รัฐอาจกำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินตามอัตราที่กฎหมายกำหนดต่อหน่วยงานของรัฐซึ่งมีอำนาจ แต่ผู้เดียวในการดำเนินการให้บุคคลนั้น หากไม่จ่าย หน่วยงานจะไม่ดำเนินการให้ จึงมีลักษณะท่านอง เดียวกับภาษี เช่น ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงจานตามพระราชบัญญัติโรงจาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์และค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้สร้าง ภาพยนตร์ต่างประเทศตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๔๑ ค่าธรรมเนียม คำขอรับสิทธิบัตรตามพระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. ๒๕๑๒ จึงเรียกเงินที่เรียกเก็บว่า “ค่าธรรมเนียม บังคับจ่าย” ค่าธรรมเนียมบังคับจ่ายนี้ ต่อไปให้เรียกว่า “ค่าธรรมเนียม”

ลักษณะที่สอง รัฐจะให้บริการสาธารณะเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะบริการสาธารณูปการทางอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม (*industrial and commercial public service*) ซึ่งเป็นการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการในทำนองเดียวกับธุรกิจเอกชน การเรียกเก็บค่าบริการนี้มีลักษณะคล้ายกับค่าบริการของภาคเอกชนเพื่อตอบแทนสินค้าและบริการที่ได้ ถึงแม้จะเรียกค่าบริการนี้ว่า “ค่าธรรมเนียม” แท้จริงค่าบริการนี้ก็คือค่าตอบแทนสินค้าหรือบริการ ที่ประชาชนได้รับ ซึ่งหากไม่ต้องการจะได้สินค้าหรือบริการนั้น ก็ไม่ต้องเสียค่าบริการ โดยผู้ใช้บริการ มีทางเลือกที่จะใช้บริการภาครัฐหรือใช้บริการที่มีการดำเนินการโดยบุคคลอื่นก็ได้ รวมถึงการบริการ ในทำนองเดียวกัน เช่น การให้บริการถ่ายเอกสาร การให้บริการห้องสมุด การให้บริการทางด่วนหรือ ทางพิเศษ การให้บริการจอดรถในที่จอดรถ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าบริการในนิคมอุตสาหกรรม ค่าตอบแทนบริการที่ได้รับนี้ ต่อไปให้เรียกว่า “ค่าบริการ”

ดังนั้น ค่าตอบแทนที่รัฐเรียกเก็บจากประชาชนจึงแยกออกเป็นสองประเภท คือ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการ ซึ่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๓ บัญญัติรับรองหลักการดังกล่าวไว้เป็นปริยายว่า “การจัดเก็บ ลด และยกเว้นรายได้แผ่นดิน ที่เป็นค่าธรรมเนียมอันมิใช่ค่าตอบแทนการให้บริการ จะกระทำได้ก็โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย”

* *police administrative* หรือคำว่าทางปกครอง เป็นการใช้อำนาจทางปกครองในการออกกฎหมายหรือคำสั่งเพื่อควบคุมหรือกำกับดูแลให้เกิดความสงบเรียบร้อยในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระทรวง ทบวง กรมทั้งหลายมีอำนาจตามกฎหมาย ต่างจากคำว่าในกระบวนการยุติธรรม (*police judiciaire*) หมายความหมาย ว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่สืบสวนสอบสวน และดำเนินคดีอาญาในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ในปัจจุบันนี้ การเรียกค่าตอบแทนที่รัฐเก็บจากประชาชนยังเรียกสับสนกันอยู่ หลายกรณีเรียกค่าบริการเป็นค่าธรรมเนียม และไปกำหนดไว้ในกฎหมายโดยไม่จำเป็น อีกทั้งยังไม่มี หลักเกณฑ์สำหรับการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่เหมาะสม ทำให้อัตราค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บ มีความลักษณะกันในกฎหมายฉบับต่าง ๆ และไม่อาจทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการกำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมได้ อนึ่ง ถึงแม้จะมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไว้ในกฎหมาย การกำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมดังกล่าวเมื่อเวลาผ่านไปอาจไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจซึ่งมีเงินเพื่อ นอกจากนี้ ยังปรากฏว่ามีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากประชาชนสำหรับการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการเก็บ ซ้อมูลของภาครัฐ ซึ่งเป็นการทำให้เกิดดันทุนด้านค่าใช้จ่ายแก่ประชาชนในการปฏิบัติตามกฎหมาย โดยที่ไม่ได้รับบริการใด ๆ จากภาครัฐ คณารัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย จึงวางหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดุลยค่าบริการ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมต้องมีกฎหมายแบ่งบทให้อำนาจไว้ และต้องกำหนด อัตราขั้นสูงไว้ในกฎหมาย

ในการกำหนดค่าธรรมเนียมและอัตราค่าธรรมเนียม หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณา วัตถุประสงค์ของกฎหมาย ดันทุนในการควบคุมหรือกำกับดูแลของรัฐ นายบ้ายของรัฐในเรื่องนั้นว่า ต้องการส่งเสริมหรือควบคุม ภาระและความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชน ดันทุนทางธุรกิจ ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้ประกอบการ และความคุ้มค่าประกอบกัน โดยเฉพาะในการมีที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียม เพียงเล็กน้อย ควรพิจารณาว่าค่าธรรมเนียมที่ได้รับจะคุ้มกับค่าใช้จ่ายในการเรียกเก็บหรือไม่

ข้อ ๒ หน่วยงานของรัฐไม่พึงเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากประชาชนในการที่ประชาชน ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้ภาครัฐได้ข้อมูล เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การแจ้งย้ายที่อยู่ การจดทะเบียนพาณิชย์ หรือค่าธรรมเนียมที่มีจำนวนเพียงเล็กน้อย เช่น ค่าธรรมเนียมใบค้ำขอต่าง ๆ

รัฐไม่พึงเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการขอรับสิทธิประโยชน์ที่รัฐให้ความช่วยเหลือแก่ บุคคลอันเนื่องมาจากสภาพร่างกาย ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือข้อบกพร่องอื่นของผู้ขอ เช่น สวัสดิการ ผู้พิการ สวัสดิการผู้มีรายได้น้อย หรือเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ข้อ ๓ การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ให้คำนึงถึงปัจจัยต่อไปนี้

- (๑) ค่าใช้จ่ายหรือดันทุนในการดำเนินการเรื่องนั้น และในการจัดเก็บค่าธรรมเนียม
- (๒) ประโยชน์ที่บุคคลนั้นจะได้รับ หรือผลกระทบทางลบที่บุคคลนั้นก่อให้เกิดขึ้น
- (๓) ความสามารถของประชาชนในการจ่ายค่าธรรมเนียม
- (๔) การเทียบเคียงกับอัตราเดิมที่เคยเรียกเก็บ อัตราค่าธรรมเนียมอื่นในลักษณะ เดียวกัน หรืออัตราของต่างประเทศที่มีการเรียกเก็บ
- (๕) การได้เปรียบเสียเปรียบในการแข่งขันทางธุรกิจ และความสามารถในการแข่งขัน ของผู้ประกอบการ
- (๖) อัตราเงินเพื่อที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อ ๔ ในการกำหนดค่าธรรมเนียม ให้หน่วยงานดำเนินการดังนี้

(๑) รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

(๒) ในกรณีที่หน่วยงานให้บริการผ่านระบบดิจิทัล ให้หน่วยงานพิจารณายกเลิก

ค่าธรรมเนียมที่เคยเรียกเก็บเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการให้บริการ เช่นวันนึงของการให้บริการ ผ่านระบบดิจิทัลไม่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายนั้นอีก หรือถึงมีก็เพียงเล็กน้อย เช่น ค่าคำขอหรือแบบคำขอ ค่าใบอนุญาต ค่าใบแทนใบอนุญาต ค่าแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงรายการในใบอนุญาต เป็นต้น

(๓) ให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทบทวน ความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในหลักเกณฑ์นี้ โดยให้ดำเนินการไปพร้อมกับ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมนั้น

ข้อ ๕ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียกเก็บค่าบริการ จึงไม่พึงกำหนด ค่าบริการไว้ในกฎหมาย

ในการกำหนดอัตราค่าบริการ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ค่าบริการสำหรับกิจการที่มีลักษณะเป็นการผูกขาดของรัฐ ต้องไม่สูงเกินสมควร โดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตหรือการให้บริการต่อหน่วย และเทียบเคียงกับอัตราที่เรียกเก็บกันในนานาประเทศ

(๒) ค่าบริการสำหรับกิจการที่มีลักษณะเป็นการก่อผูกขาดของรัฐ ต้องไม่สูงหรือต่ำเกินสมควร โดยคำนึงถึงต้นทุนการผลิตหรือการให้บริการต่อหน่วย

(๓) ค่าบริการสำหรับกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันโดยเสรีในตลาด ต้องไม่ต่ำเกินสมควรอันอาจกระทบต่อการแข่งขันทางการค้า เว้นแต่รัฐมีอำนาจแทรกแซงในเรื่องนั้นเพื่อรักษาราคាដ้วยความสมในตลาด

การกำหนดอัตราค่าบริการของกิจการของรัฐต้องไม่มีวัตถุประสงค์ที่จะแสวงหากำไร สูงสุด (maximization of profit) หากแต่เป็นการจัดให้มีกำไร (ถ้ามี) เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุง และขยายบริการสาธารณะให้ดีขึ้นหรือทั่วถึงยิ่งขึ้น

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์นี้ไม่ใช้บังคับแก่การเรียกเก็บเงินที่เกิดจากการเจรจาและการทำสัญญาระหว่างภาครัฐและเอกชน เช่น ค่าตอบแทนสิทธิ์ตามสัญญาสัมปทาน ค่าตอบแทนสิทธิ์การใช้ประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติ แต่ทั้งนี้ หน่วยงานผู้พิจารณาทำสัญญาดังกล่าวควรคำนึงถึง แนวทางการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการตามหลักเกณฑ์ด้วย

บรรดาค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานของรัฐได้จ่ายไปแทนบุคคลใดเพื่อให้การควบคุมหรือ กำหนดค่าใช้จ่ายตามกฎหมายสามารถกระทำได้ เช่น ค่ากลางจูงพาหนะ ค่าเก็บรักษาของที่ไม่มีผู้รับตามกำหนด นี้ใช้เป็นค่าธรรมเนียมที่จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์นี้ หน่วยงานของรัฐจึงสามารถเรียกค่าใช้จ่ายดังกล่าวคืนจากบุคคลนั้นได้ตามกฎหมาย

ข้อ ๗ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายหรือกฎหมายทั้งปวงพิจารณาและดำเนินการ แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่กำหนดนี้ในโอกาสแรกที่กระทำได้ แต่ต้องไม่ข้ากกว่าการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายนั้นครั้งแรก

รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น หลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ

สำนักงานคณะกรรมการตั้งจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการ
จากผู้เกี่ยวข้องที่เป็นประชานทั่วไป ผู้แทนวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รวมระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น ๓๘ วัน
ผ่านทางเว็บไซต์ระบบ公示ทางกฎหมาย Alpha Version (www.lawtest.go.th) โดยมีผู้แสดงความคิดเห็น ๔๕ คน^๑

ประเด็น	ความคิดเห็นและขอแก้ไข	ความเห็น
๑. ท่านคิดว่าการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในเรื่อง ให้บังคับใช้ให้ก็ควรจะสนับสนุนการเรียกเก็บ	- การดำเนินการใดที่เป็นประযุชน์ต่อรัฐ เช่น การอัพเดทเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนบุคคลต่าง ๆ ในภาครัฐซึ่งอาจคำนึงถึงความเป็นส่วนตัวของบุคคล เช่น การบันทึกข้อมูลบุคคลส่วนบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในบัญชีประชาน ใบบัตรประชาชน หรือทะเบียนราษฎร. - กรณีที่ เป็นการให้มีการพัฒนาฐานตามสิ่งที่ในรัฐธรรมนูญ หรือการดำเนินการที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของรัฐในการเก็บข้อมูล ไม่ควรเรียกเก็บค่าใช้จ่าย เช่น การเข้าห้องน้ำสาธารณะ. - ไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมสิ่งที่เป็นเงื่อนไขในการทำตามที่กฎหมายกำหนดออกประชาชน เช่น ภาระค่าแบบฟอร์มหรือแบบคำขอต่าง ๆ ทั้งที่กฎหมาย มีความแตกต่างกัน การยกเว้นไม่เรียกเก็บอาจเก็บค่าแบบฟอร์มหรือแบบคำขอต่าง ๆ ทั้งที่กฎหมาย	- ดำเนินงานฯ เนื่องจากความเห็นส่วนใหญ่ต้องการให้หลักเกณฑ์ฯ ที่จะไม่จัดเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการต่อไป - อย่างไรก็ สำนักงานฯ ไม่เห็นด้วยกับ การประเมินค่าธรรมเนียมในการดำเนินการ คำขอหรือเอกสารประกอบของประชาชนผู้ใช้บริการ หรือการรับสิ่งที่เป็นผลิตภัณฑ์ฯ เนื่องจากเจ้าหน้าที่รัฐรับเงินเดือนอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลดังนี้ ๑. เอกสารที่ประชาชนต้องยื่นในแต่ละกฎหมาย ๒. เอกสารที่มีความซับซ้อนต้องมีคนเขียนและแก้ไข ๓. เอกสารที่มีความซับซ้อนต้องมีคนเขียนและแก้ไข

^๑ ผู้แสดงความคิดเห็นเป็นผู้เกี่ยวกับตัวองค์กรทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญ เช่น ค่าธรรมเนียมเดือน ก. รวมถึงเอกสารส่วนบุคคล เช่น บัตรประชาชน พาสปอร์ต ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการโอนที่ดินและอสังหาริมทรัพย์ ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับรถยนต์ เช่น ใบอนุญาต ต่อทะเบียน ตราจดทะเบียนพาณิชย์ และค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบริการของรัฐ เช่น การเก็บขยะ

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	ความเห็น
กำหนดว่าประชาชนต้องทำ หรือเป็นเรื่องที่กฎหมายบังคับให้ต้องปฏิบัติ เช่น ย้ายทะเบียนบ้าน ทำบัตรประชาชน	- การจัดทำ/ดำเนินการแบบพิรุณคำขอและเอกสารประกอบของประชาชนผู้ใช้บริการ - การต่ออายุบัตรต่าง ๆ ยกเว้นการต่ออายุที่ต้องออกบัตรใหม่ - หากมีการเก็บค่าธรรมเนียม คุณภาพและเวลาที่ใช้ในการให้บริการที่ควรลดต่ำลงกับปริมาณค่าธรรมเนียมที่เก็บตัวอย่างคร่าวๆ ไม่ควรเรียกส่วนงานด้วยเดือนที่ต้องการทำบัตรในกรณีที่รัฐบัญญัติฯ เช่น สำนักงบประมาณฯ - ยกเลิกการเก็บค่าติดอากรและนำไปอุดหนาราชการ - ไม่ควรเก็บค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น ในเมื่อเจ้าหน้าที่รับเงินเดือนจากภาษีประจำเดือนแล้ว	ของภาคธุรกิจ แต่หากยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมที่ต้องหักจ่ายตามที่เป็นศูนย์กลางค่าใช้จ่ายที่ภาคธุรกิจใช้จ่ายมาแล้วที่ต้องหักค่าใช้จ่ายที่ภาคธุรกิจได้รับไปแล้วนั้น ๆ แล้วจะเป็นการลดเชิงร้ายจ่ายมากกว่าที่ควรจะเป็น แต่ไม่ใช่เงินที่นำมาจ่ายเป็นค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่รัฐ โดยตรง กรณีนี้สำนักงานฯ เห็นว่าหากเป็นการดำเนินการในอานาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ อาจกำหนดเพิ่มเติมให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียม การพัฒนาตามที่ต้องการที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมากหรือความรู้ความสามารถที่ขาดหายไป ไม่ได้ เนื่องจากการที่ต้องใช้ความพยายามอย่างมากหรือความรู้ความสามารถที่ขาดหายไป ไม่สามารถดำเนินการได้
ทำคิดต่ออัตราค่าธรรมเนียมที่รัฐเรียกเก็บอยู่ในปัจจุบันและมาตรฐานหรือไม่	๑๒ ท่าน คิดว่าอัตราค่าธรรมเนียมในปัจจุบันเหมาะสมแล้วหรือไม่ - ไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในสิ่งที่ไม่ใช่องค์ในกระบวนการที่กฎหมายกำหนดช่องประชาน เช่น เก็บค่าแบบฟอร์มหรือแบบคำขอต่าง ๆ ทั้งที่กฎหมายกำหนดต้องทำ หรือเป็นเรื่องที่กฎหมาย	ข้อมูลจากภาคธุรกิจที่เห็นประกายว่า ปัจจุบัน ท่าน คิดว่าอัตราค่าธรรมเนียมในปัจจุบันเหมาะสมแล้ว (ร้อยละ ๙๘) - ไม่ควรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในสิ่งที่ไม่ใช่องค์ในกระบวนการที่กฎหมายกำหนดช่องประชาน เช่น ไม่เหมาะสมสมควรยกตัวอย่าง ๖๐ แต่ไม่ได้ให้ชื่อบุคคล ไม่เหมาะสมสมอย่างไร สำนักงานฯ เห็นว่า การกำหนดเกณฑ์การคิดค่าธรรมเนียมจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการสนับสนุนการทำงานอัตรา

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	ความเห็น
บังคับให้ต้องปฏิบัติ เช่น ย้ายทะเบียนบ้าน ทابตร ประชาชน ๖ ห้ามไม่แสดงความเห็น (ร้อยละ ๑๓) ๒๗ ห้าม คิดว่าอัตราค่าธรรมเนียมในปัจจุบัน ไม่เหมาะสม (ร้อยละ ๒๐)	ค่าธรรมเนียม ซึ่งทำให้อัตราที่ เรียกเก็บ มีความหมายถึงยื้อชั่น	
๓. ห้ามหันว่ารัฐควรหาทางแก้ไขค่าธรรมเนียม ให้ลดคล่องตัวง่ายๆ สมอย หรือไม่ อัตราเงินเดือนอยู่สมอย หรือไม่	๒ ห้าน เห็นว่าไม่จำเป็นต้องหนาหาน ๘ ห้าน ไม่แสดงความเห็น	ข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็นมีประโยชน์มาก การยกเว้นค่าธรรมเนียมให้กับคุณบ้างประชุม โดยค่านี้ถือสภากาแฟเพรษฐกิจหรือความพยายามสำคัญ ของผู้บุน สำนักงานฯ เห็นด้วยกับข้อเสนอต่อไปนี้ แต่พื้นที่น้ำท่วมอย่างกว้างขวางต้องดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องกับการไฟฟ้าให้ปรับเปลี่ยนอ่อนนึ่ง มาจัดสภากาแฟรือสภากาฬเศรษฐกิจ โดยตรงเท่านั้น ส่วนค่าธรรมเนียมอื่นในการ ประกอบอุบัติเหตุ แต่จะต้องให้สอดคล้อง กับสภากาแฟสัมมนาและรัฐกิจจัตุย เช่น ผู้มีรายได้ ค่าน้ำ生生 ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง สำมความจะญา เรียกเก็บค่าธรรมเนียม
๔. ห้ามหันว่ารัฐควรแก้ไขค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมหรือไม่		โดยค่านี้ถือสภากาแฟเพรษฐกิจหรือความพยายามสำคัญ ของผู้บุน สำนักงานฯ เห็นด้วยกับความต้องการค่าธรรมเนียม ที่เกี่ยวข้องกับการไฟฟ้าให้ปรับเปลี่ยนอ่อนนึ่ง มาจัดสภากาแฟรือสภากาฬเศรษฐกิจ โดยตรงเท่านั้น ส่วนค่าธรรมเนียมอื่นอีกในส่วน ของการยกเว้นค่าธรรมเนียมให้กับบุญญาคนนำ คนต่างด้าวเข้ามาทำงาน ฯลฯ เป็นต้นทันทีทาง ธุรกิจ การยกเว้นค่าธรรมเนียมให้กับบุญญาคนนำ หรือผู้ป่วยเรื้อรัง ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ ผู้ประกอบธุรกิจรายอื่น
๕. ห้ามหันว่ารัฐมีหลักเกณฑ์การกำหนดอัตรา ค่าธรรมเนียมหรือไม่	๔ ห้าน เห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ ๙ ห้าน ไม่แสดงความเห็น	สำนักงานฯ เห็นด้วยกับค่าธรรมเนียมที่ส่วนใหญ่ การเมืองลักษณะนี้ในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ที่ซัดเจนทำให้ประชากันสามารถตรวจสอบได้ มีแนวทางที่ชัดเจนที่ประชากันสามารถตรวจสอบได้

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	ความเห็น
๕. หลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าธรรมเนียมท่านเห็นว่าควรเป็นลักษณะใด เช่น กำหนดเป็นหลักเกณฑ์กลางให้ปรับใช้ หรือกำหนดเป็นกฎหมายกลาง	- ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์กลาง และให้หน่วยงานทดลองนำไปปรับใช้ก่อนในช่วงแรก แล้วจึงนำมาปรับปูนหลักเกณฑ์ดังกล่าวต่อไป - อาจจัดทำในรูปแบบกฎหมายกลาง	สำนักงานฯ เห็นด้วยกับการกำหนดหลักเกณฑ์กลาง และนำไปปรับใช้เพื่อให้เห็นสภาพการใช้บังคับแล้วนำข้อมูลมาพิจารณาอีกรั้งว่าสมควรจัดทำเป็นกฎหมายกลางหรือไม่ อย่างไร
๖. ท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ควรนำมาคำนวณเมื่อกำหนดค่าธรรมเนียม	- สภาพเศรษฐกิจ และฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียค่าธรรมเนียม (อาชีพ รายได้ ภาระหนี้ รวมถึงสุขภาพ เช่น มีการเจ็บป่วยเรื้อรัง) - ประเภทของบริการ หากเป็นการดำเนินการตามสิทธิขั้นพื้นฐาน หรือบริการที่รัฐได้ประโยชน์จาก การที่ประชาชนมารับบริการ ไม่ควรมีค่าธรรมเนียม - ความจำเป็นของใบอนุญาต จำนวนกลุ่มประชาชน ที่ต้องใช้บริการ ความยุ่งยากในการให้บริการดังกล่าว กำลังคน เวลา และคุณภาพของบริการ - ต้นทุนทั้งหมดในการให้บริการ เพียงแค่เทียบกับ ราคากำรบริการของเอกชนที่ใกล้เคียง - ไม่ต้องมีกำไรก็ได้ - ภาระ ค่าใช้จ่าย ความยุ่งยากของประชาชนที่ต้องมารับบริการ	สำนักงานฯ เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว
๗. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่หน่วยงานรัฐต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้เกี่ยวข้องก่อนกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากประชาชน	๑ ท่าน ไม่เห็นด้วย ๒ ท่าน ไม่แสดงความเห็น ๓ ท่าน เห็นด้วยกับการรับฟังความเห็นก่อนการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม โดยเห็นว่า การรับฟังความคิดเห็นจะทำให้มีการกำหนดค่าธรรมเนียม	ข้อมูลจากการรับฟังความคิดเห็นปรากฏว่า มีผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการให้หันวิจางของรัฐรับฟังความคิดเห็นก่อนการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม แต่ไม่ปรากฏเหตุผลของข้อคิดเห็นดังกล่าว

ประเด็น	ความคิดเห็นและข้อสังเกต	ความเห็น
	ที่รับทราบและขอคัดลอกกับศัษฐมนตรีชุดนี้เมื่อจาก การเป็นค่าธรรมเนียมกรรมชากับสิทธิ์และเพิ่มภาระ ให้แก่ประชาชนที่เกี่ยวข้อง	สำนักงานฯ เผื่อนัวร้ายกับความเห็นส่วนใหญ่ว่า การรับงบประมาณคิดเห็นจะทำให้การกำหนด ค่าธรรมเนียมความรับชอบและไม่ก่อภาระให้ จึงเป็นแก่ประชาชน